

▶ Pohjois-Karjala
Syksy 2007

PK-YRITYYSBAROMETRI

 Pohjois-Karjalan Yrittäjät

 FINNVERA

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja tämän kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometria kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raportteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Syksyn 2007 Pk-yritysbarometri perustuu noin 3800 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut hyvä.

Tässä syksyn 2007 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana ja elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitusta, kasvuhakuisuutta sekä yritysten kehittämistarpeita ja -esteitä. Erityiskysymykset koskevat pk-yritysten sähköistä asiointia, markkinointia ja myyntiä.

Helsingissä 10.10.2007

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät ry

Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO.....	4
AINEISTO.....	5
1 Pohjois-Karjalan ja koko maan yritykset.....	7
2 Yritykset ja työllisyys.....	8
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	9
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	9
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin	10
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	11
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	12
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	15
7 Elinkeinoilmasto	16
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	18
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	19
10 Yrittäjyysilmapiiri.....	20
11 Pk-yritysten rahoitus	21
12 Pk-yritysten sähköinen asiointi	27
13 Pk-yritysten myynti ja markkinointi	28

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat edelleen suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä 35 prosenttia ennakoii suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja yhdeksän prosenttia yrityksistä ennakoii suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat heikkommat, kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Edelliseen kyselyyn verrattuna koko maassa toimivien pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana ovat jonkin verran huonommat. Pohjois-Karjalassa, sen sijaan, ovat pk-yritysten suhdannenäkymät hieman parantuneet, kevääseen 2007 verrattaessa.

Koko maan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Myös Pohjois-Karjalan suhdannenäkymät ovat positiiviset, muiden paitsi tekijän investointien arvo kohdalla. Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä heikkommat kaikkien osatekijöiden kohdalla. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana, mutta henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Näkymät henkilökunnan määrän osalta ovat Pohjois-Karjalassa selvästi korkeammalla tasolla kuin keväällä 2007.

Alueen pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat resurssitekijät sekä kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Koko maan pk-yritysten tuloksiin verrattuna resurssitekijät koetaan yhtä suureksi kehittämisen esteeksi sekä koko maassa että Pohjois-Karjalassa. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 3 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä vakuuksien puute on pahimpana esteenä 56 prosentilla ja rahoituksen saatavuus 26 prosentilla.

Pohjois-Karjalan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työvoiman saatavuus. Alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, 22 prosenttia pitää työvoiman saatavuutta työllistämisen esteenä. 30 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä ja 27 prosentilla koko maan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä 35 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisen vuoden aikana, ja koko maan yrityksistä 32 prosenttia. Ulkopuolista rahoitusta aikoo ottaa seuraavan vuoden aikana sekä Pohjois-Karjalassa toimivista, että koko maan pk-yrityksistä noin joka neljäs. Useimmiten alueen yritykset aikovat hankkia rahoitusta rakennusinvestointeihin sekä koneiden ja laitteiden korvausinvestointeihin. Pohjois-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (89 %) tai Finnverasta (36 %).

Koko maan pk-yrityksistä kahdella kolmesta ja Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä 55 prosentilla on tällä hetkellä omat www-sivut. Näistä yrityksistä noin joka toinen ilmoittaa sivuillaan olevan yksityiskohtaista tietoa tuotteista ja palveluista, minkä lisäksi noin kolmannes koko maan ja 29 prosenttia Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä ilmoittaa sivuillaan olevan hintatietoja. Noin neljä kymmenestä koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yrityksestä tarjoaa mahdollisuuden tehdä tilauksia sähköpostin välityksellä. Viidellä prosentilla sekä koko maan että kahdella prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä on verkkokauppa. 44 prosenttia koko maan yrityksistä ja 46 prosenttia Pohjois-Karjalan yrityksistä sanoo tuotteidensa ja/tai palveluidensa olevan sellaisia, ettei niitä ole käytännössä mahdollista ostaa internetin välityksellä.

72 prosentissa koko maan 75 prosentissa Pohjois-Karjalan pk-yrityksissä markkinointi ja myynti ovat pääsääntöisesti yrittäjän tai toimitusjohtajan vastuulla. 16 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä on omaa markkinointi- ja myyntihenkilöstöä. Myyntitoiminnan keskeisimpinä haasteina pidetään sekä koko maassa, että Pohjois-Karjalassa nykyisten asiakassuhteiden kehittämistä ja uusasiakashankintaa.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta elo-, syys- ja lokakuussa 2007.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2002 sekä Fonecta ProFinder yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Otokoko on 3823 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty internetkyselyinä 1.8.–31.8.2007. Osa vastaajista värvättiin osallistumaan kyselyyn puhelimitse. Tiedonkeruu on toteutettu Taloustutkimus Oy:n CAWI-ohjelmalla (Computer Aided Web Interview). Raportin luvussa "Aineisto" on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pohjois-Karjalan osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimuksessa tutkimusjohtaja Ville Haikola, yhteyspäällikkö Jyrki Kärpänoja ja markkinatutkija Jarno Rautio, Suomen Yrittäjissä ekonomisti Harri Hietala ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 6 olevan kartan mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa).

2) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.

3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.

Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % ⇒ **saldoluku = + 30 %**

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoä käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYS BAROMETRI 2/2007 - Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	POHJOIS-KARJALA	176	5 %
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: D)	36	20 %
	Rakentaminen (TOL: F)	29	16 %
	Kauppa (TOL: G)	51	29 %
	Palvelut (TOL:H, I, K, O)	60	34 %
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	100	57 %
	5 - 9 henkilöä	34	19 %
	10 - 19 henkilöä	23	13 %
	20 - 49 henkilöä	9	5 %
	50+ henkilöä	10	6 %
LIIKEVAIHTO VUONNA 2006	Alle 0,20 milj. euroa	63	36 %
	0,20 - 0,49 milj. euroa	35	20 %
	0,50 - 1,49 milj. euroa	40	23 %
	1,50+ milj. euroa	36	20 %
	Ei vastausta	2	1 %
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	14	8 %
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	64	36 %
	Pyrkii säilyttämään asemansa	68	39 %
	Ei kasvutavoitetta	29	16 %
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1 %
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	137	78 %
	Kyllä, vie itse suoraan	21	12 %
	Kyllä, tuotteita viedä osana toisen yrityksen tuotekokonaisuutta	21	12 %
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	108	61 %
	1996 - 2000	34	19 %
	2001 - 2006	34	19 %
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	151	86 %
	Palkattu toimitusjohtaja	20	11 %
	Muut	5	3 %

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. Uusimaa, erilliset raportit:

- Helsinki
- Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
- Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)

2. Varsinais-Suomi

3. Satakunta

4. Kanta-Häme

5. Päijät-Häme

6. Pirkanmaa

7. Kymenlaakso

8. Etelä-Karjala

9. Etelä-Savo

10. Pohjois-Savo

11. Pohjois-Karjala

12. Keski-Suomi

13. Etelä-Pohjanmaa

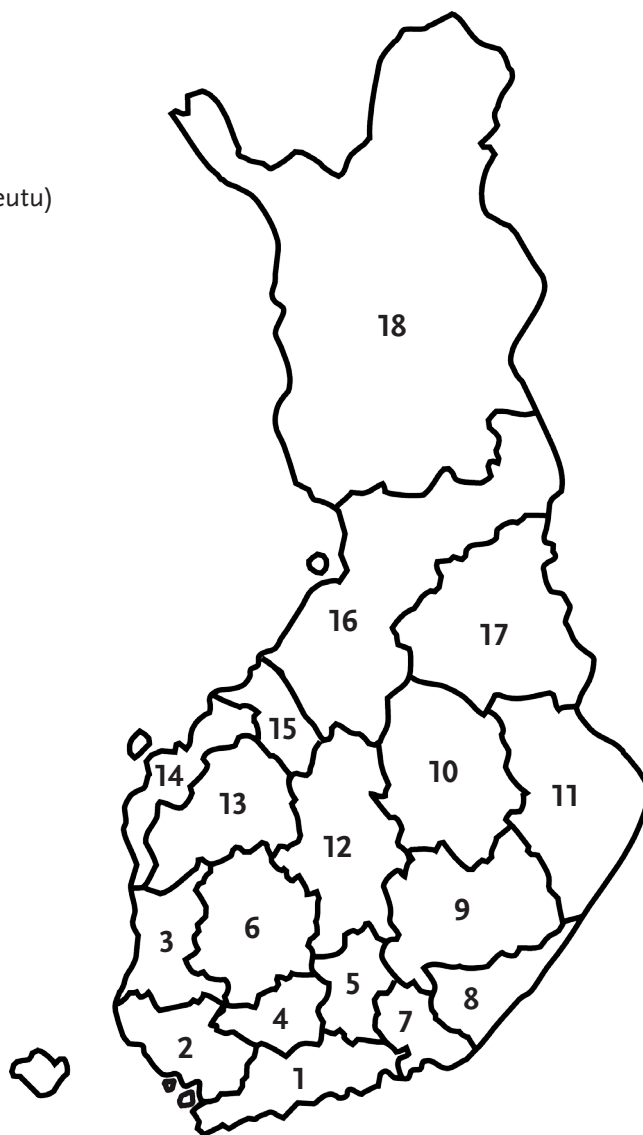
14. Pohjanmaa

15. Keski-Pohjanmaa

16. Pohjois-Pohjanmaa

17. Kainuu

18. Lappi

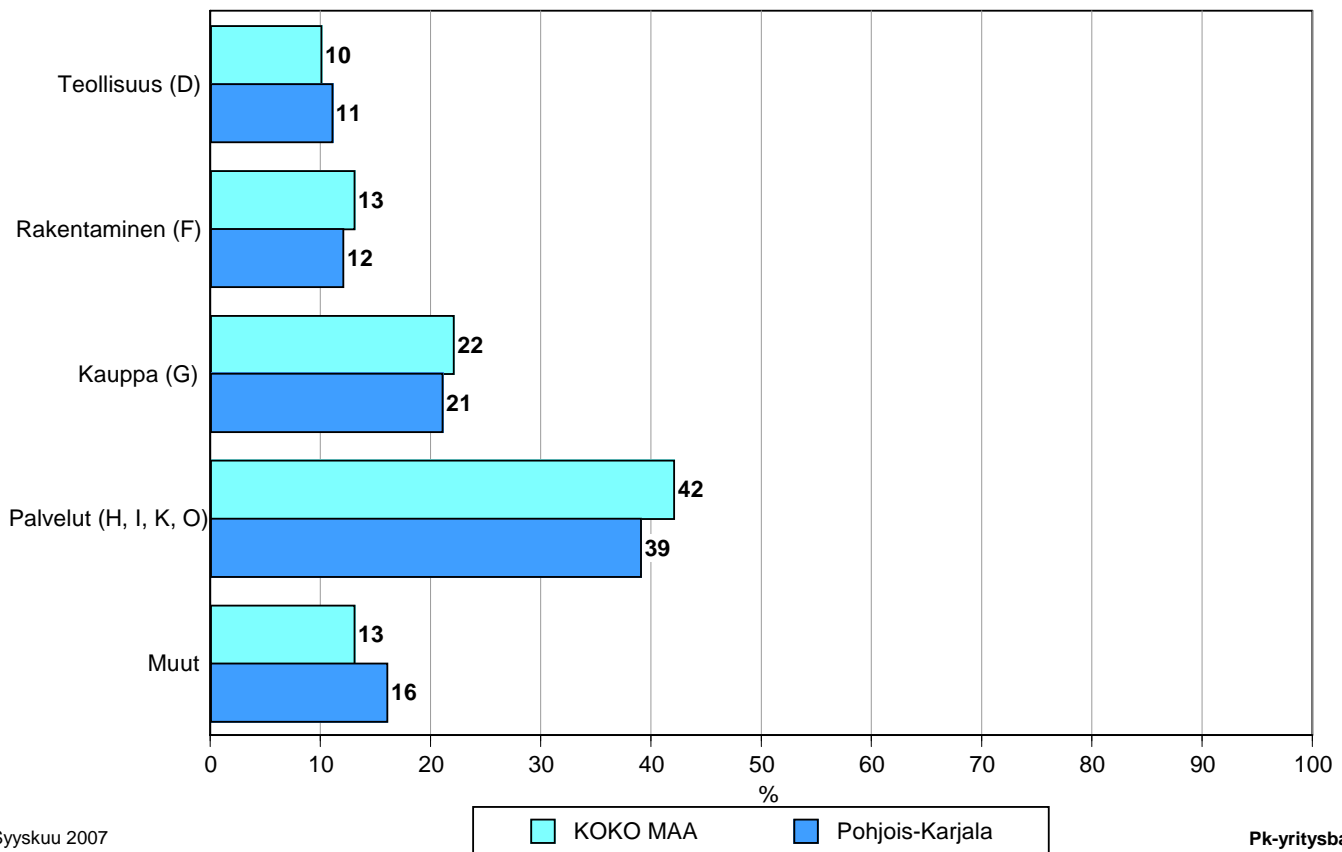

Tutkimustulokset

1 Pohjois-Karjalan ja koko maan yritykset

Suomessa oli 236 435 yritystä vuonna 2005.¹ Näistä yrityksistä noin 6500 toimi Pohjois-Karjalassa. Pohjois-Karjalassa on rakennusalan, kaupan ja palvelualojen yrityksiä suhteellisesti jonkin verran vähemmän ja teollisuuden yrityksiä suhteellisesti hiukan enemmän kuin koko maassa keskimäärin.²

1. YRITYSTEN OSUDET ERI TOIMIALOILLA

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

² Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

Pohjois-Karjalassa toimivissa yksityisen sektorin yrityksissä ja yhteisöissä työskenteli vuonna 2004 noin 31000 työntekijää³. Työttömyysaste oli vuonna 2006 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 7,7 % ja Pohjois-Karjalassa 10,3 %.

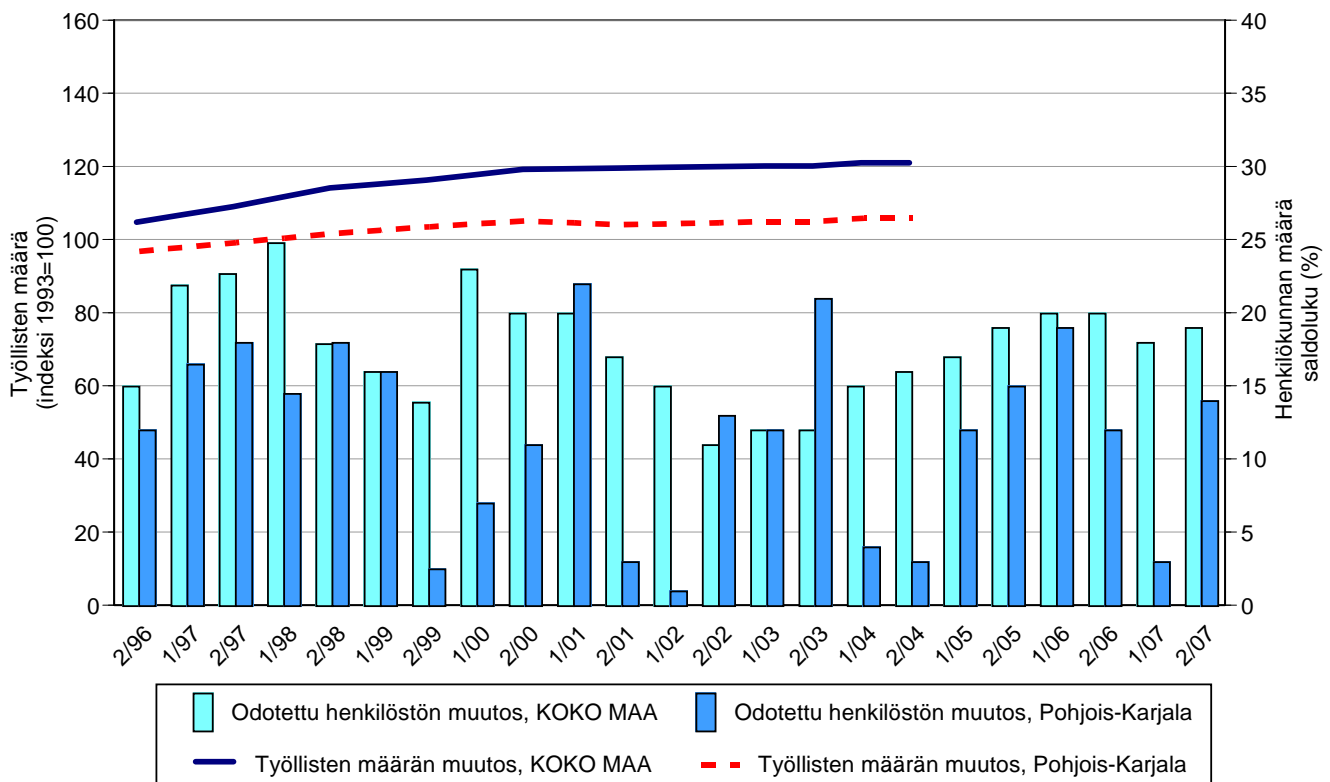
Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	24	72	5	19
Pohjois-Karjala	19	76	5	14

Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa selvästi korkeammalla tasolla kuin keväällä 2007 (saldoluku tuolloin +3 %). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät hieman paremmat kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2007 henkilökunnan määrän saldoluku oli +18 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pohjois-Karjalan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana⁴. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2004.

2. HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN MUUTOSODOTUKSET SEURAAVAN VUODEN AIKANA SEKÄ TYÖLLISTEN MÄÄRÄN TILASTOITU MUUTOS

Syyskuu 2007

Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

Pk-yritysbarometri
Syksy 2007

³ Lähde: Tilastokeskus, Työssäkäyntitilasto.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

3.1 Yleiset suhdannenäkymät

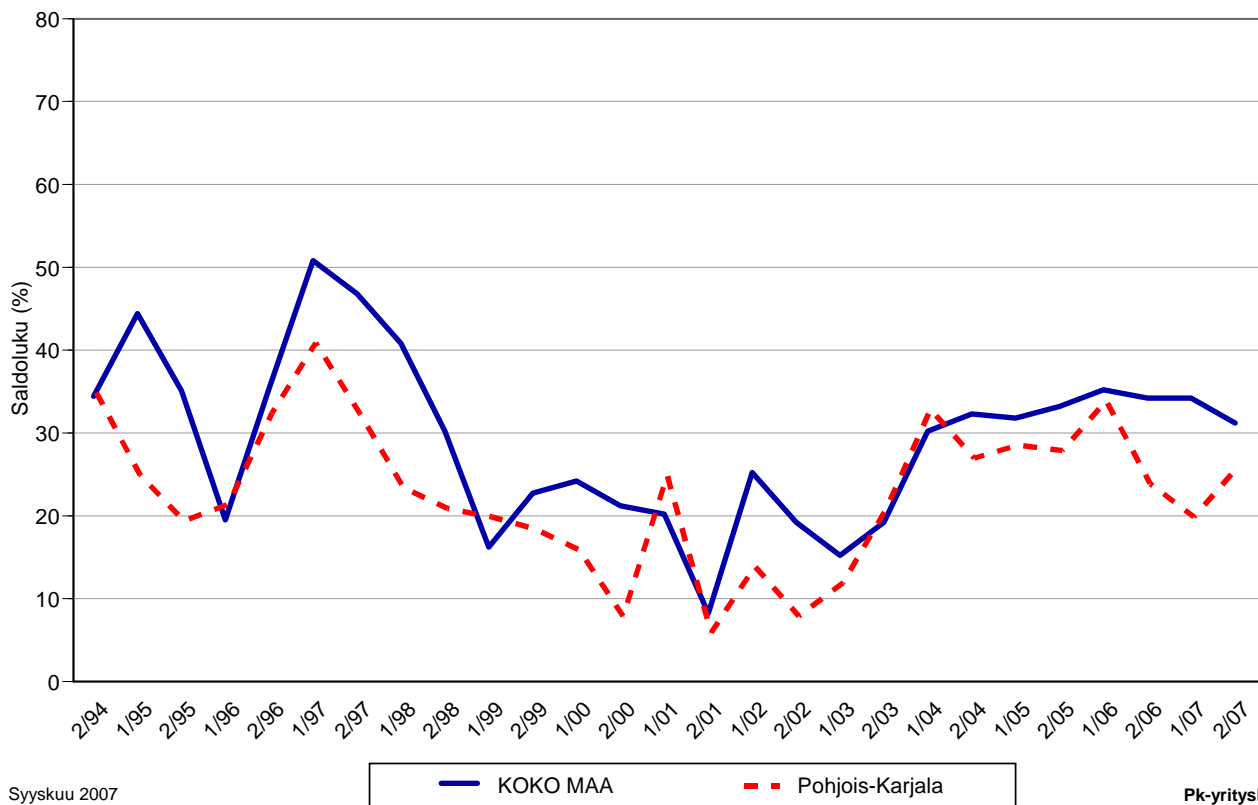
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	38	55	7	31
Pohjois-Karjala	35	56	9	26

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä nyt 35 prosenttia ennakoivat suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 9 prosenttia yrityksistä ennakoivat suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat heikkommat, kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 2/94 lähtien. Kevään 2007 tilanteeseen verrattuna ovat Pohjois-Karjalan suhdannenäkymät parantuneet ja koko maassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana jonkin verran laskeneet.

3.1 YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA

3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

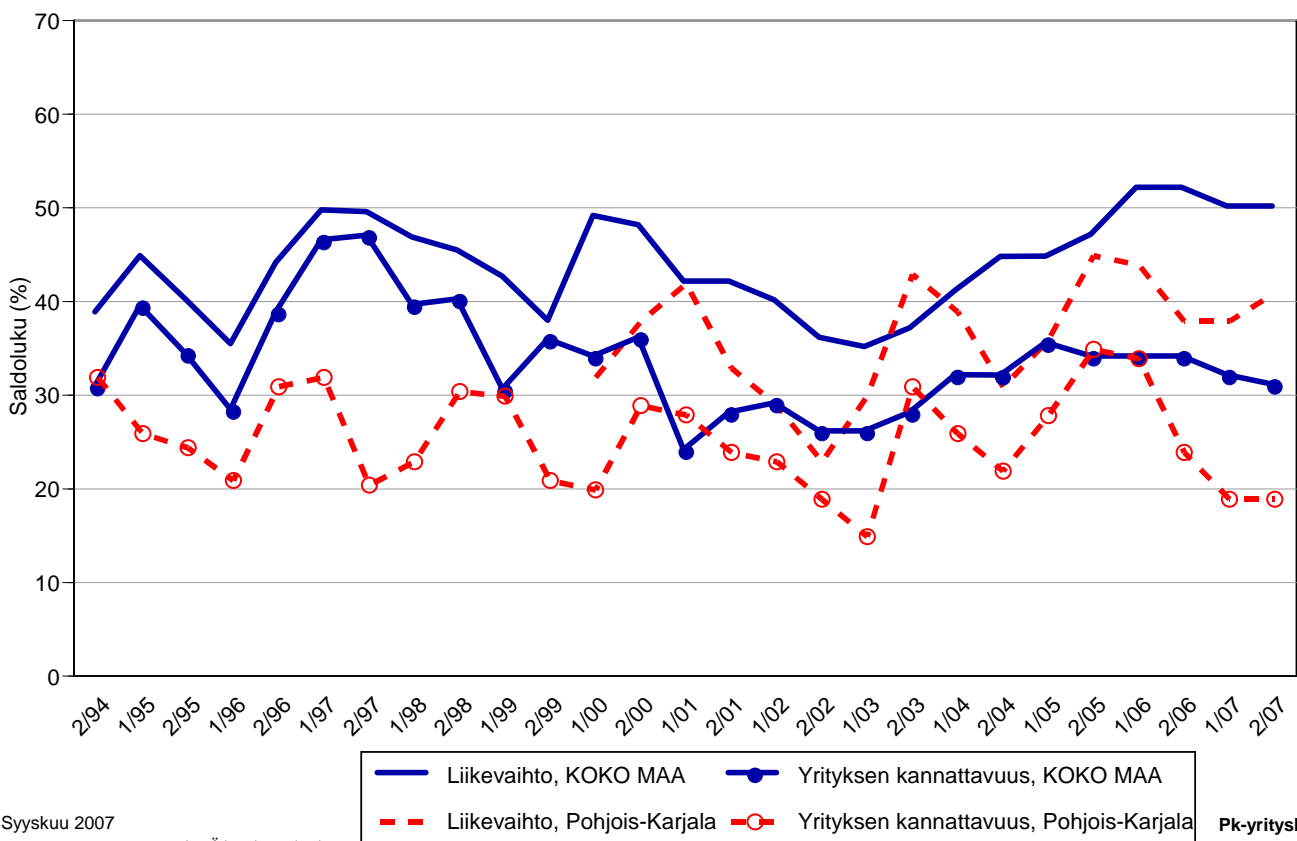
Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus	Tuotekehitys-panostukset
KOKO MAA								
Suurempi	58	23	18	18	46	43	44	27
Yhtä suuri	35	62	75	75	47	46	50	66
Pienempi	8	15	7	7	7	11	6	7
Saldoluku (%)	50	8	11	11	39	31	38	20
Pohjois-Karjala								
Suurempi	50	19	17	11	37	31	34	26
Yhtä suuri	41	54	71	80	56	57	60	68
Pienempi	9	26	11	10	7	12	6	6
Saldoluku (%)	41	-7	6	1	30	19	28	19

Koko maan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen edelleen positiivisia. Myös Pohjois-Karjalan suhdannenäkymät ovat positiiviset, muiden paitsi tekijän investointien arvo kohdalta. Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä heikommat kaikkien osatekijöiden kohdalla.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁵ kehitys jaksosta 2/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa jonkin verran nousseet kevään 2007 kyselystä, ja yrityksen kannattavuuden osalta pysyneet kevään 2007 tasolla. Koko maan suhdannenäkymät ovat liikevaihdon osalta kevään 2007 tasolla ja kannattavuuden kohdalla lievässä laskussa.

3.2 SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA

Syyskuu 2007
Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

Pk-yritysbarometri
Syksy 2007

⁵ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

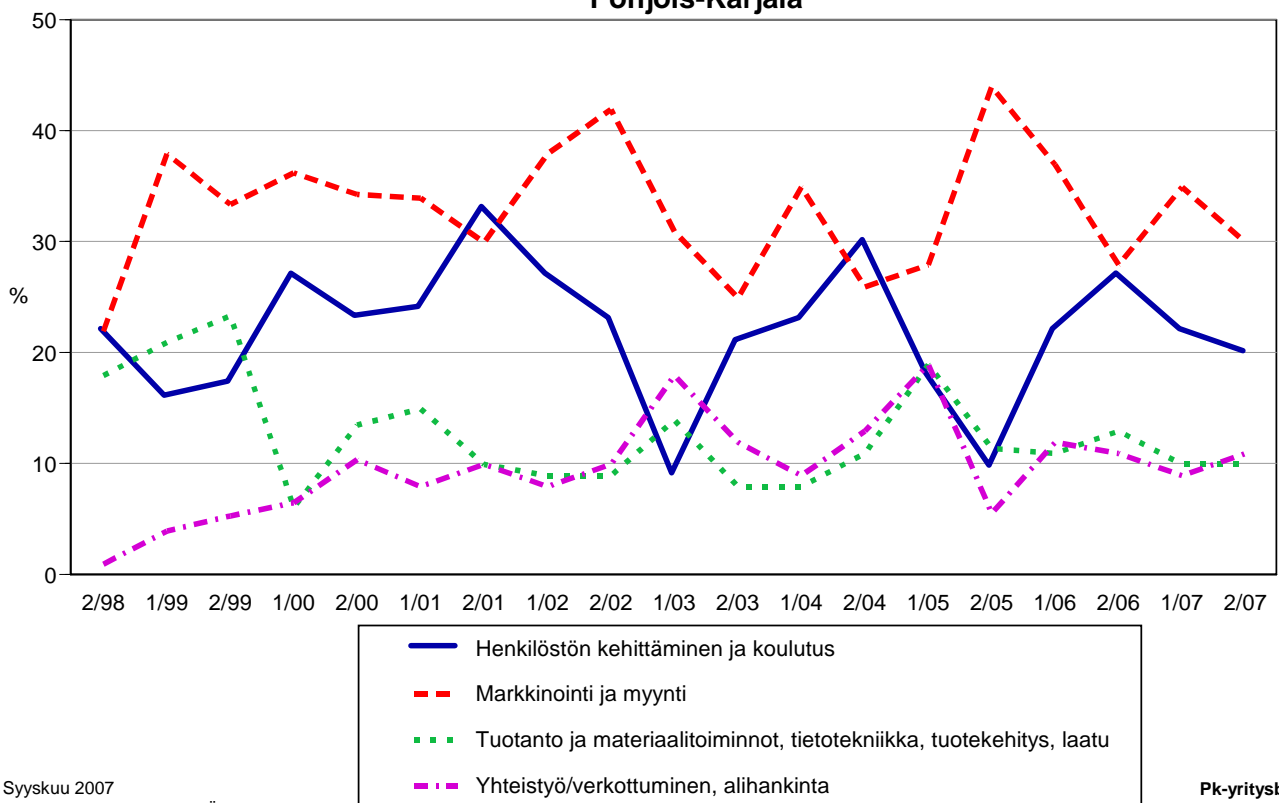
Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
Johtaminen	4	4
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	21	20
Markkinointi ja myynti	34	30
Vienti ja kansainvälistyminen	4	5
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	6	5
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	9	10
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	13	11
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	3
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	8	11

Koko maan ja Pohjois-Karjalan alueen pk-yritysten kehittämistarpeet ovat melko samankaltaisia. Pohjois-Karjalan pk-yrityksissä koetaan olevan koko maan keskiarvon tavoin eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta sekä alueen että koko maan pk-yrityksillä on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa.

Markkinointiin ja myyntiin sekä henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen liittyvät kehittämistarpeet ovat vähentyneet Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten keskuudessa kevään 2007 tilanteeseen verrattuna.

4. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET Pohjois-Karjala

Syyskuu 2007
Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

Pk-yrityksbarometri
Syksy 2007

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	6	3
byrokratia	2	0
työlainsäädäntö	1	1
työehtosopimukset	1	0
muu sääntely	2	1
KUSTANNUSTASO	17	19
verotus	4	3
palkkataso	3	2
työn sivukulut	7	8
muut tuotantokustannukset	3	4
KILPAILUTILANNE	22	22
kireä kilpailutilanne	14	12
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	2
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	0
markkinoita vääristävät tuet	1	1
harmaa talous, konkurssit jne.	1	0
kysynnän riittämättömyys	3	4
RAHOITUS	7	3
rahoituksen saatavuus	2	1
rahoituksen hinta	1	0
vakuuksien puute	3	2
RESURSSITEKIJÄT	35	35
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	18	13
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	3	3
toimitilat	3	5
koneet ja laitteet	1	3
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	5	6
YLEINEN SUHDANNE- /MAAILMANTILANNE	8	9
MUUT TEKIJÄT	3	5
EI OSAA SANOA	3	4

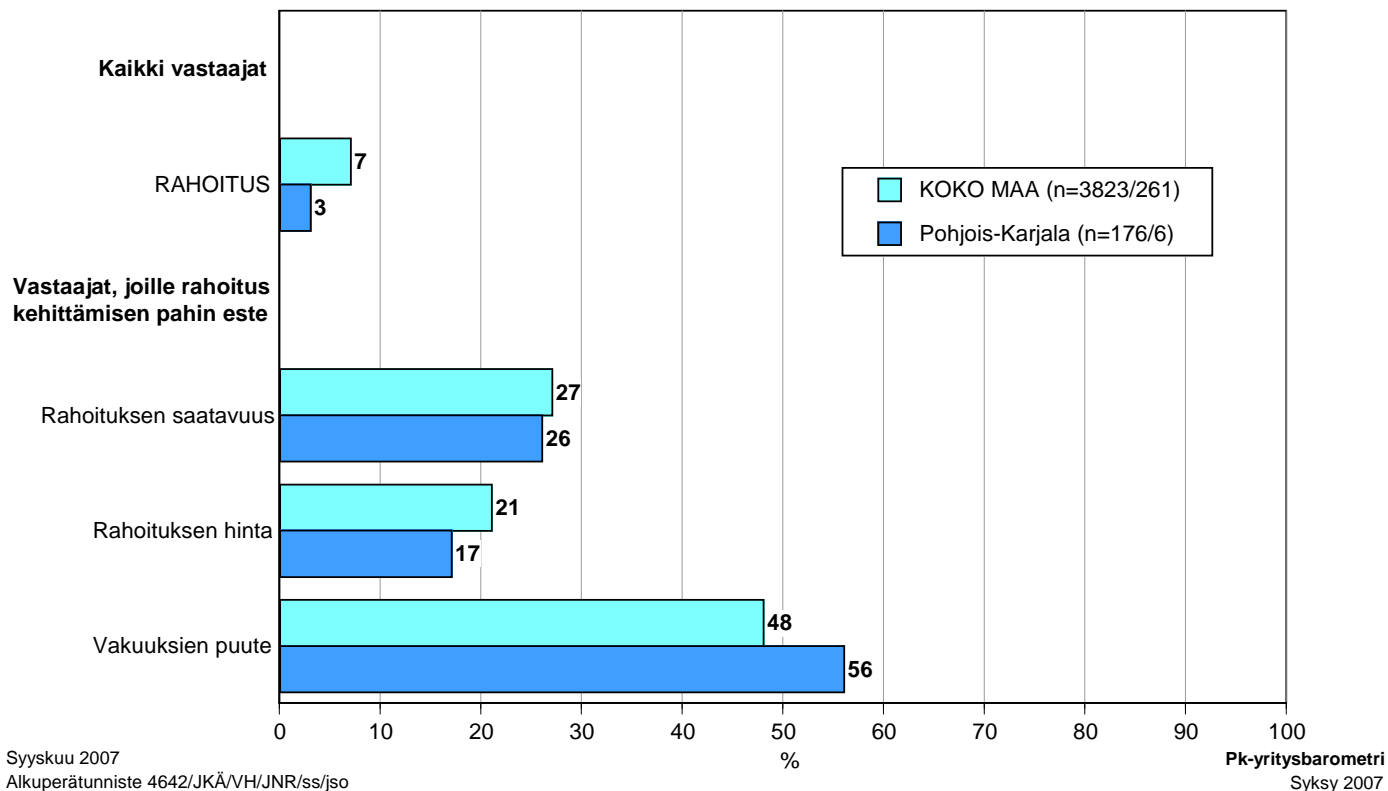
Pohjois-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat resurssitekijät ja kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteiksi. Resurssitekijät koetaan yhtä suureksi kehittämisen esteeksi sekä koko maassa, että Pohjois-Karjalassa.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 3 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä vakuuksien puute on pahimpana yli puolella pk-yrityksistä ja rahoituksen saatavuus noin joka neljännellä. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan pienempi kehittämisen este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Koko maassa sekä kaikki että kasvuhakuiset⁶ pk-yritykset pitävät rahoitusta kokonaisuudessaan nyt pienempänä kehittämisen esteenä verrattuna kevään 2007 tilanteeseen. Pohjois-Karjalan alueella rahoituksen merkitys kehittämisen esteenä on laskenut viime keväästä kaikkien pk-yritysten keskuudessa.

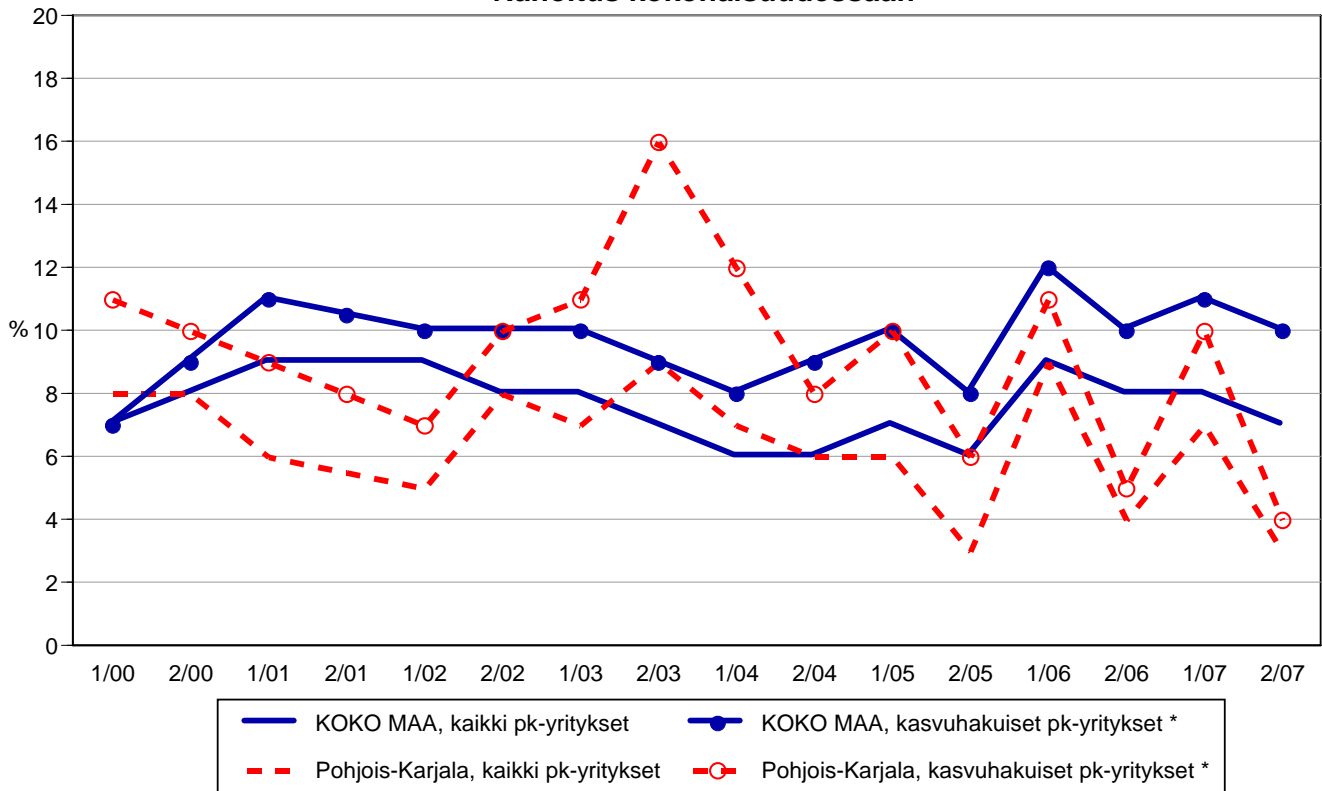
⁶ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus -

n=kaikki vastaajat/rahoitus suurin kehittämisen este

5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus kokonaisuudessaan -

Syyskuu 2007

Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

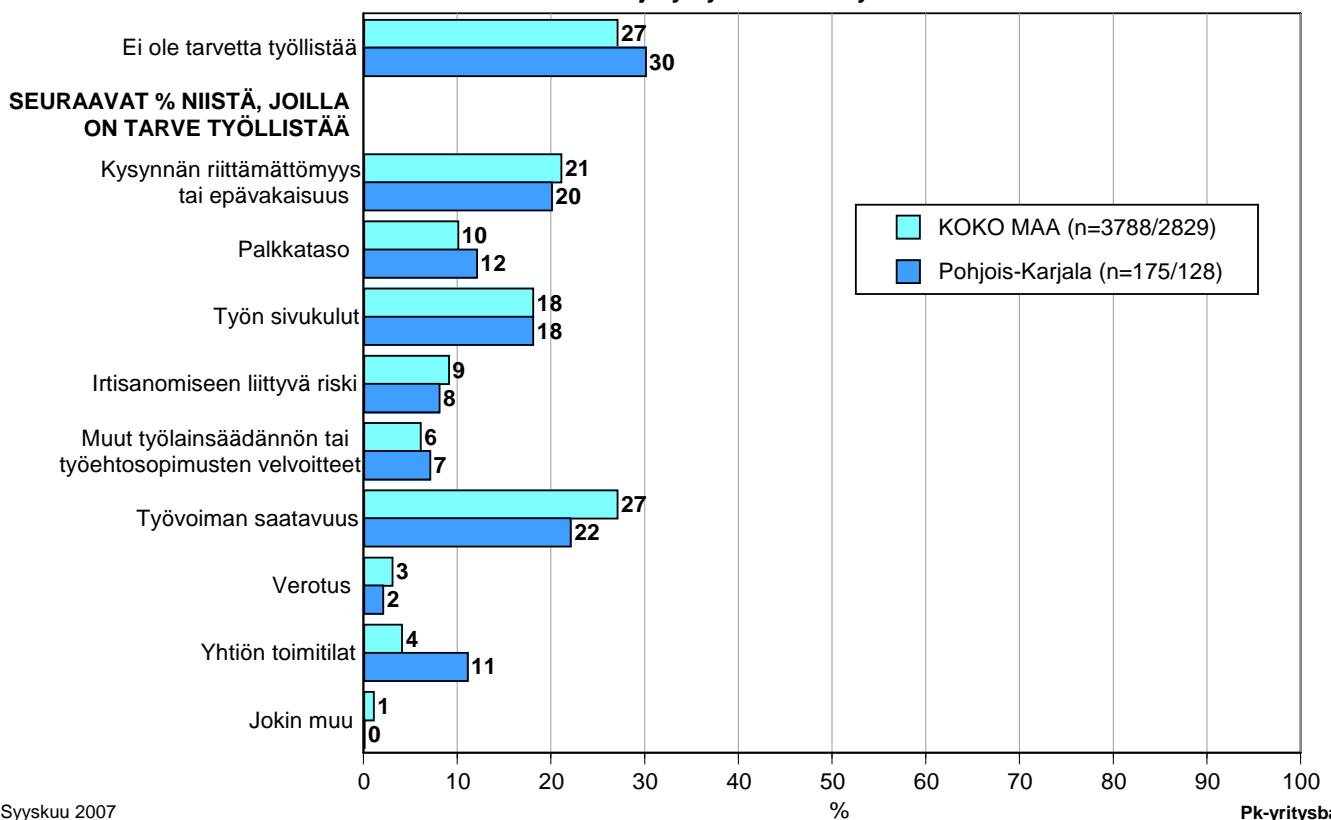
Pk-yrittäjäbarometri
Syksy 2007

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Pohjois-Karjalan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työvoiman saatavuus, jota noin joka viides niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpana esteenä. Myös kysynnän riittämättömyys ja työn sivukulut, nousevat esteiksi. Nämä kolme tekijää koettiin suurimmiksi esteiksi myös koko maan tasolla. 30 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä ja 27 prosentilla koko maan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

6. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIN ESTE

n=kaikki vastaajat/yrityksellä tarve työllistää

Syyskuu 2007

Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

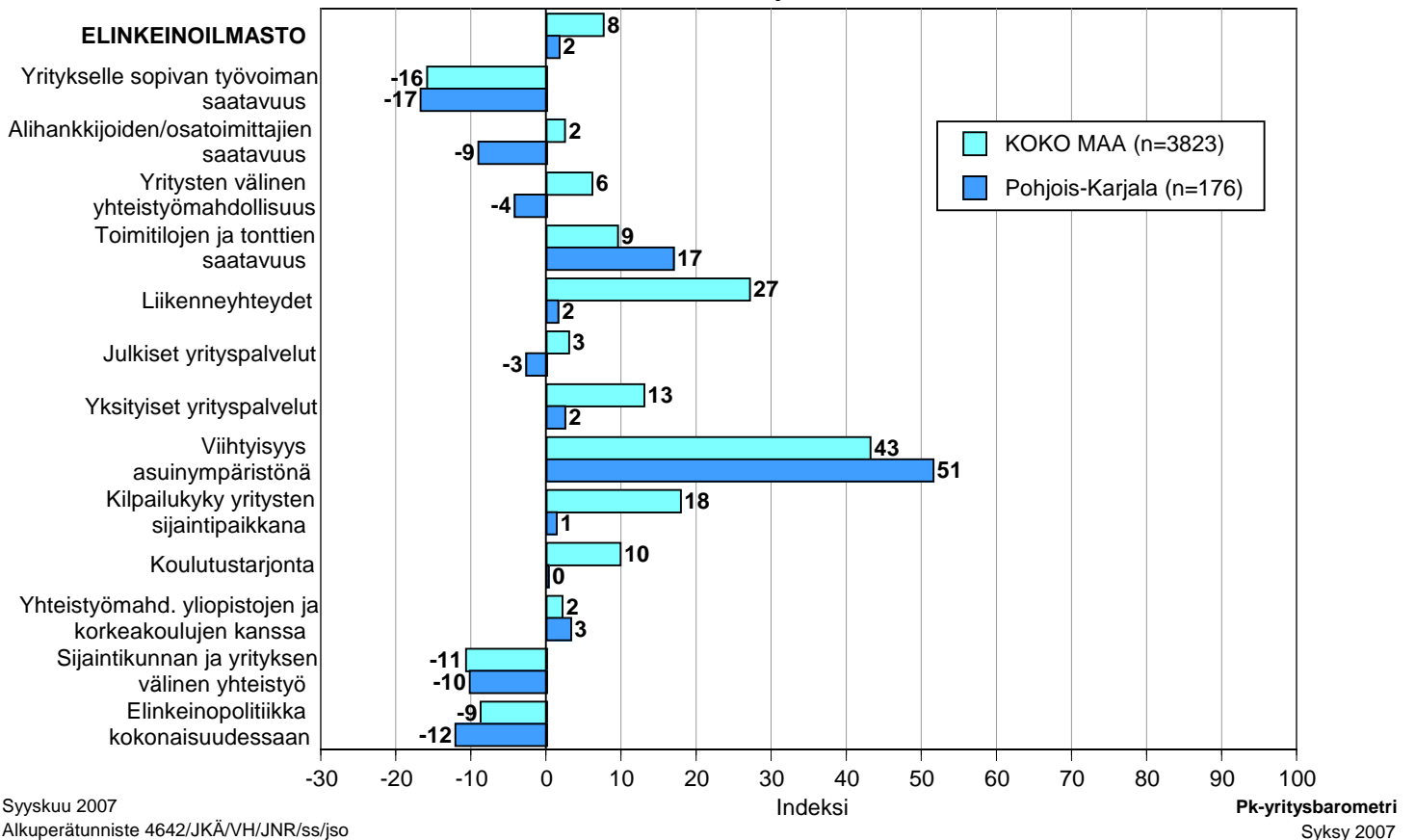
Pk-yritysbarometri
Syksy 2007

7 Elinkeinoilmasto

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pohjois-Karjalassa tyytymättömämpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Pohjois-Karjalassa sijaitsevat pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuin ympäristönä sekä toimitilojen ja tonttien saatavuuteen. Tyytymättömmimpiä alueella ollaan yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen ja elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan. Pohjois-Karjalassa pk-yritykset ovat koko maan pk-yrityksiä tyytyväisempiä viihtyisyyteen asuin ympäristönä sekä toimitilojen ja tonttien saatavuuteen. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Pohjois-Karjalassa samoissa lukemissa kuin keväällä 2007. Koko maan keskimääräinen tyytyväisyys elinkeinoilmastoon, sen sijaan, on lähes samassa tasossa kuin keväällä 2007. Aiemmin kysytty tekijä 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ole ollut mukana kyselyssä vuodesta 2006 lähtien.

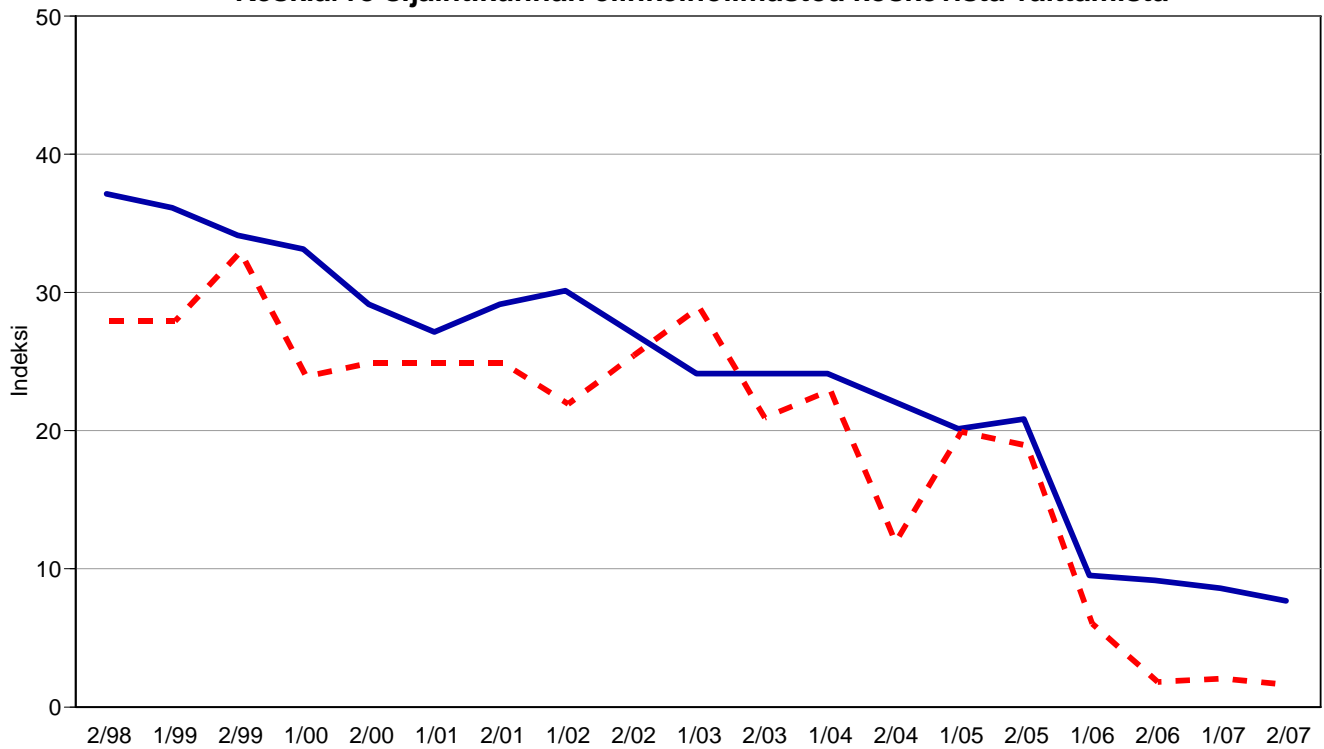
7.1 ELINKEINOILMASTO

n=kaikki vastaajat

7.2 ELINKEINOILMASTO

- Keskiarvo sijaintikunnan elinkeinoilmastoa koskevista väittämistä -

Syyskuu 2007
Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

— KOKO MAA - - - Pohjois-Karjala

Pk-yrittäjäbarometri
Syksy 2007

8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 6: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

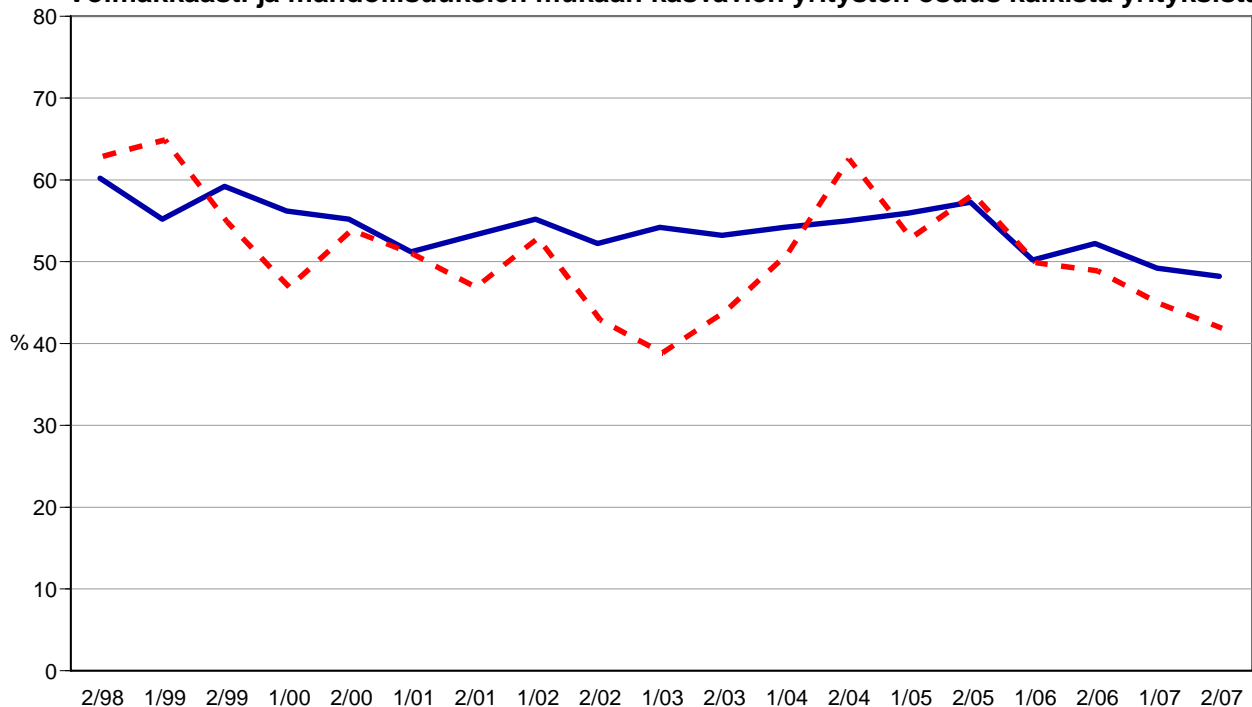
	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	8	7
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	40	35
Pyrimme säilyttämään asemamme	34	39
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	16	18
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	0

Pohjois-Karjalassa on nyt suhteellisesti hiukan vähemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumista seuraavan vuoden aikana puolestaan ennakoi prosentti koko maan ja ei yksikään Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä sekä yhteistyön lisääminen muiden yritysten kanssa.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pohjois-Karjalassa 42 prosenttia ja koko maassa 48 prosenttia. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten osuus on laskenut koko maassa hiukan, kun taas Pohjois-Karjalan alueella se on noussut prosenttiyksikön verran. Kokonaisuutena kasvuhakuisten pk-yritysten osuus alueella on laskenut hieman kevään 2007 tilanteeseen verrattuna. Kasvuhakuisten osuus on laskenut hiukan myös koko maassa keskimäärin.

8. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

- Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus kaikista yrityksistä -

9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 7: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

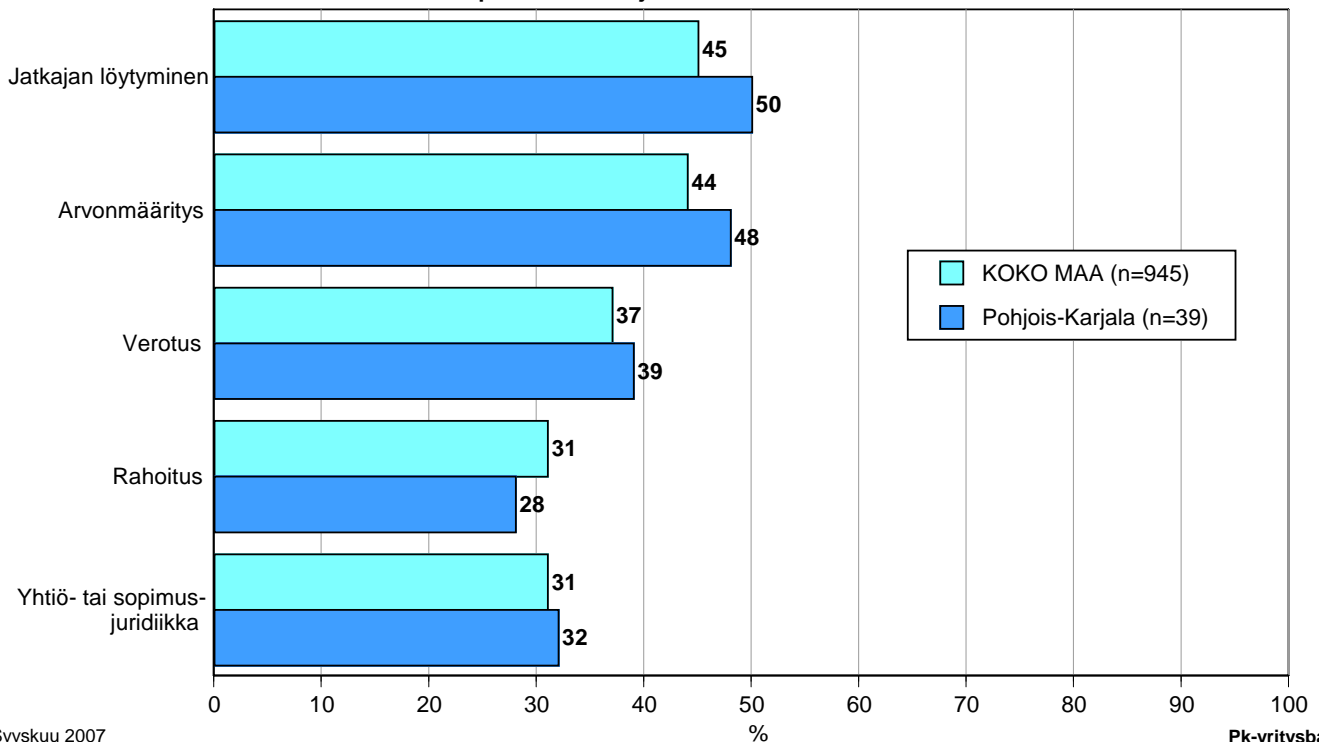
	KOKO MAA %	Pohjois- Karjala %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	67	66
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	9	8
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	14	13
Ei osaa sanoa	11	12

Pohjois-Karjalan alueella on sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana noin joka viidennessä pk-yrityksessä. Suurimmat haasteet sukupolven- tai omistajanvaihdosta aikoville yrityksille Pohjois-Karjalan alueella ovat jatkajan löytäminen ja arvonnäyttäminen.

9. ODOTETTAVISSA OLEVAT ONGELMAT SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA

- Yritykset, joissa vaihdos odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana -

n=sukupolven-/omistajanvaihdos viiden vuoden sisällä

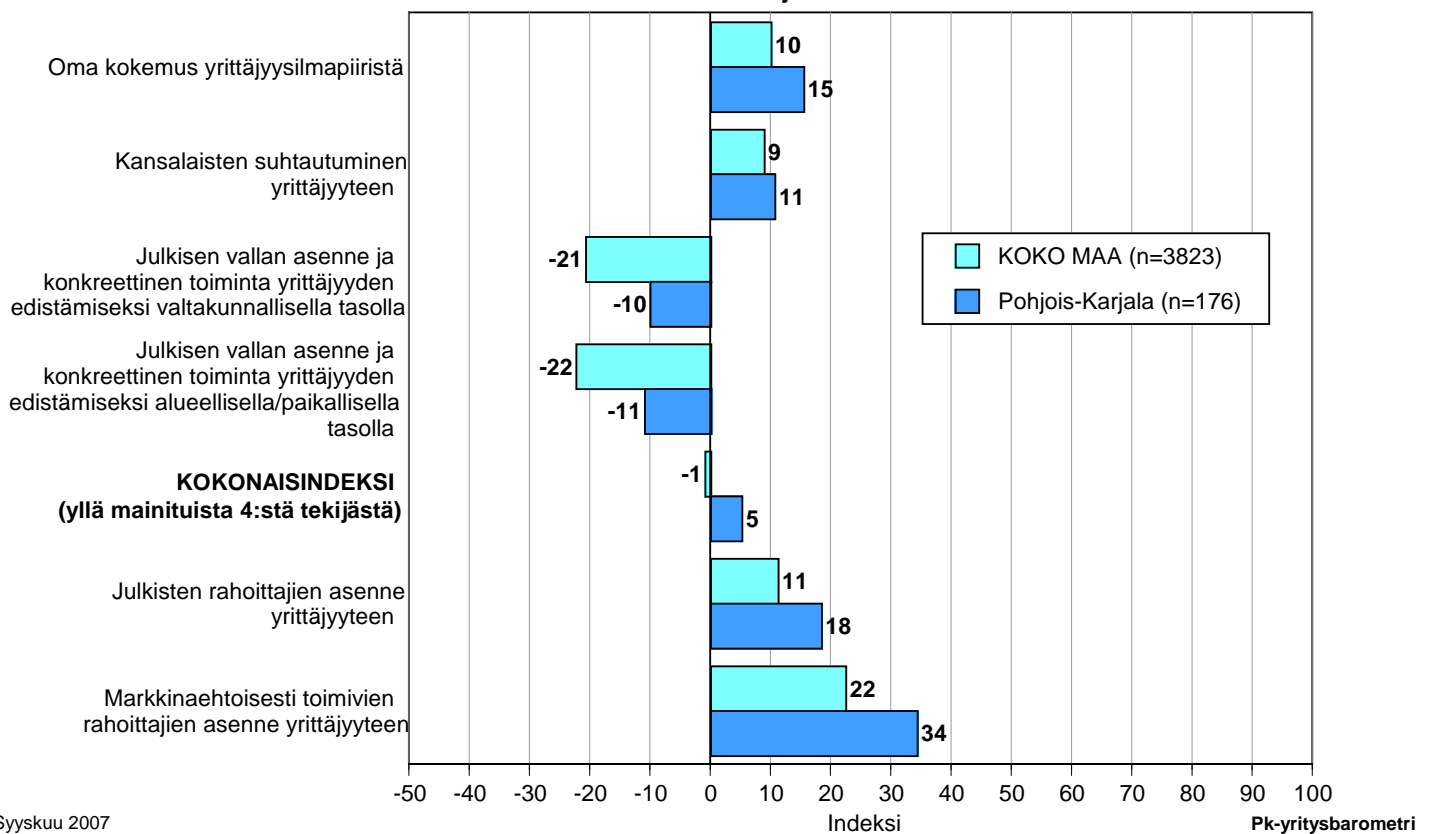
10 Yrittäjyysilmapiiri

Koko maan keskimääräinen kokonaisindeksi yrittäjyysilmapiirille on negatiivinen -1, kun taas Pohjois-Karjalassa se on 5. Indeksien osatekijöistä oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä kansalaisten suhtautuminen arvioidaan positiivisiksi tekijöiksi. Arviot em. tekijöistä ovat koko maassa ja alueella positiivisemmat kevääseen 2007 verrattuna. Julkisen vallan asenne ja toimet arvioidaan selkeästi negatiivisiksi sekä Pohjois-Karjalan, että koko maan osalta.

Julkisten rahoittajien ja myös markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan Pohjois-Karjalan alueella paremmiksi, kuin koko maassa keskimäärin. Markkinaehtoisien rahoittajien asenne saa paremman arvioin julkiseen puoleen verrattuna sekä Pohjois-Karjalassa, että koko maassa keskimäärin.

10. YRITTÄJYYSILMAPIIRI

n=kaikki vastaajat

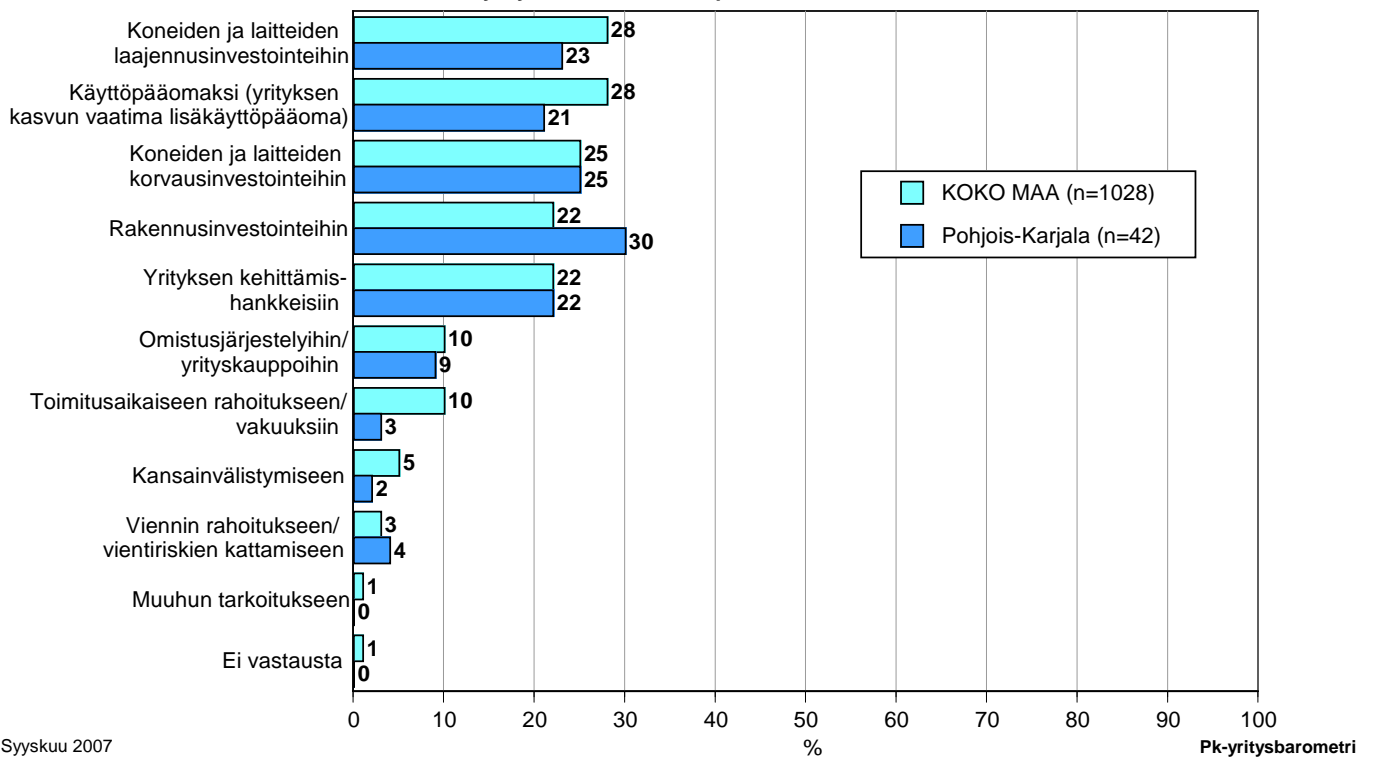
11 Pk-yritysten rahoitus

Pohjois-Karjalan alueen yrityksistä 35 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana, kun taas koko maassa näin oli tehnyt 32 prosenttia.

Noin joka neljäs Pohjois-Karjalassa ja koko maassa toimivista pk-yrityksistä aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Useimmiten alueen yritykset aikovat hankkia rahoitusta rakennusinvestointeihin sekä koneiden ja laitteiden korvausinvestointeihin. Pohjois-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (89 %) tai Finnverasta (36 %). Pääomasijoittajilta rahoitusta aikoo hakea 6 prosenttia rahoitusta hakevista alueen yrityksistä.

11. MIHIN KÄYTTÖTARKOITUKSEEN AIKOO OTTAA ULKOPUOLISTA RAHOITUSTA - Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta -

n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

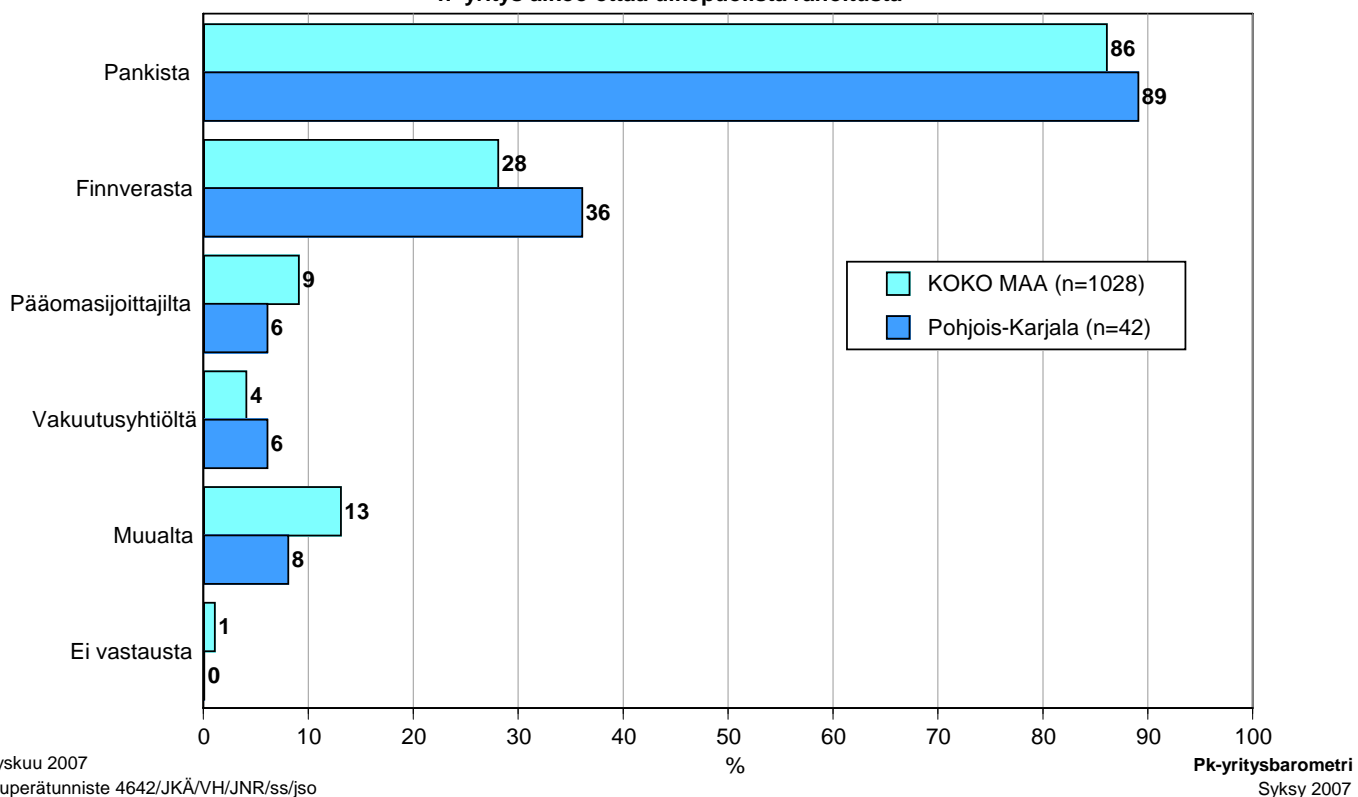
Syyskuu 2007

Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

Pk-yritysbareometri
Syyskuu 2007

12. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA

- Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta -
n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

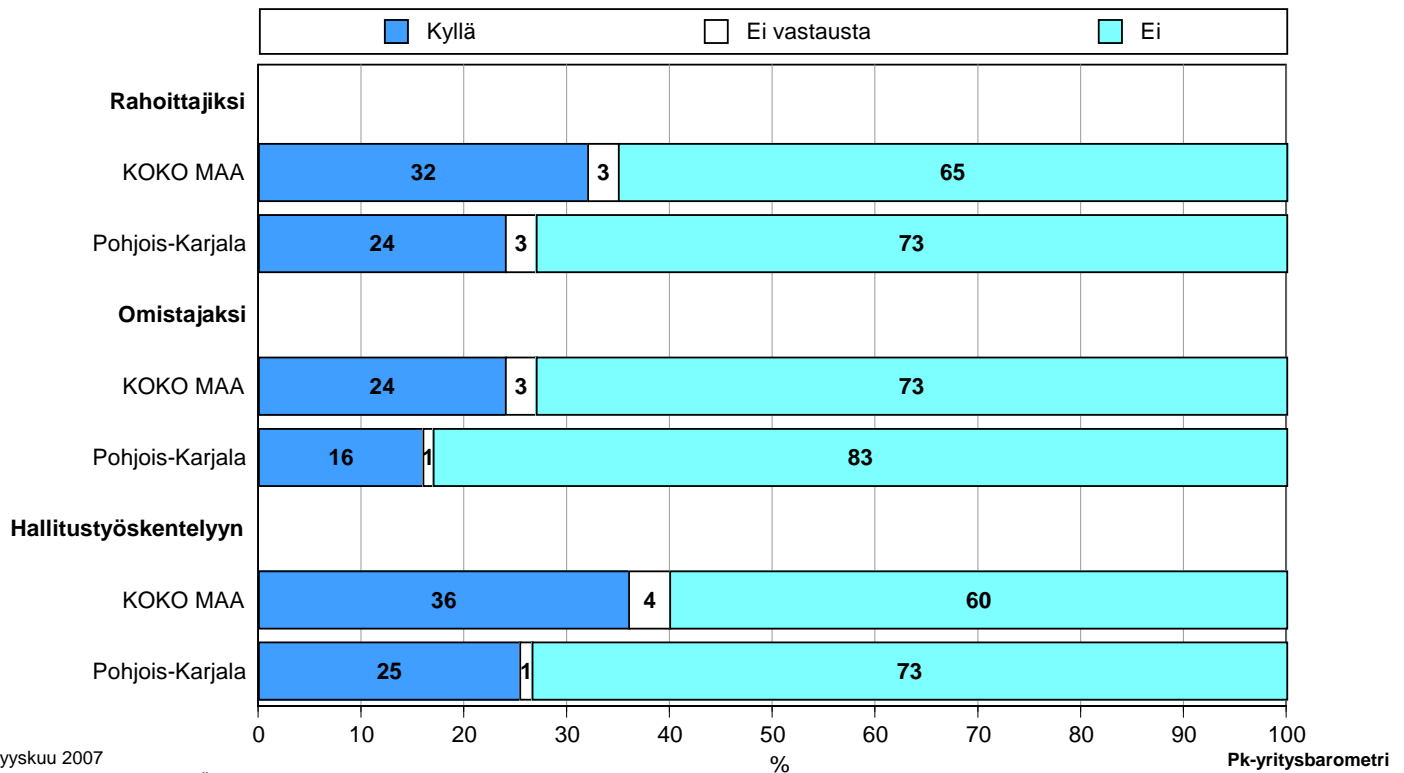

Joka kolmas koko maan ja noin joka neljäs osakeyhtiömuotoisista pk-yrityksistä olisi halukas ottamaan yksityisiä henkilöpääomasijoittajia mukaan yritysten toimintaan rahoittajiksi, omistajiksi koko maassa joka neljäs ja Pohjois-Karjalassa 16 prosenttia pk-yrityksistä. Hallitustyöskentelyyn olisi valmis ottamaan yksityisiä henkilöpääomasijoittajia koko maassa 36 prosenttia ja Pohjois-Karjalassa joka neljäs pk-yrittäjä.

Yksityisiä pääomasijoittajia osakeyhtiömuotoisista pk-yrityksistä ottaisi puolestaan mukaan yrityksen toimintaan noin kolmasosa koko maan ja noin joka neljäs Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä, omistajaksi joka viides koko maan ja 14 prosenttia Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Hallitustyöskentelyyn olisi valmis ottamaan yksityisiä pääomasijoitusyhtiöitä koko maassa joka neljäs ja Pohjois-Karjalassa 17 prosenttia pk-yrityksistä.

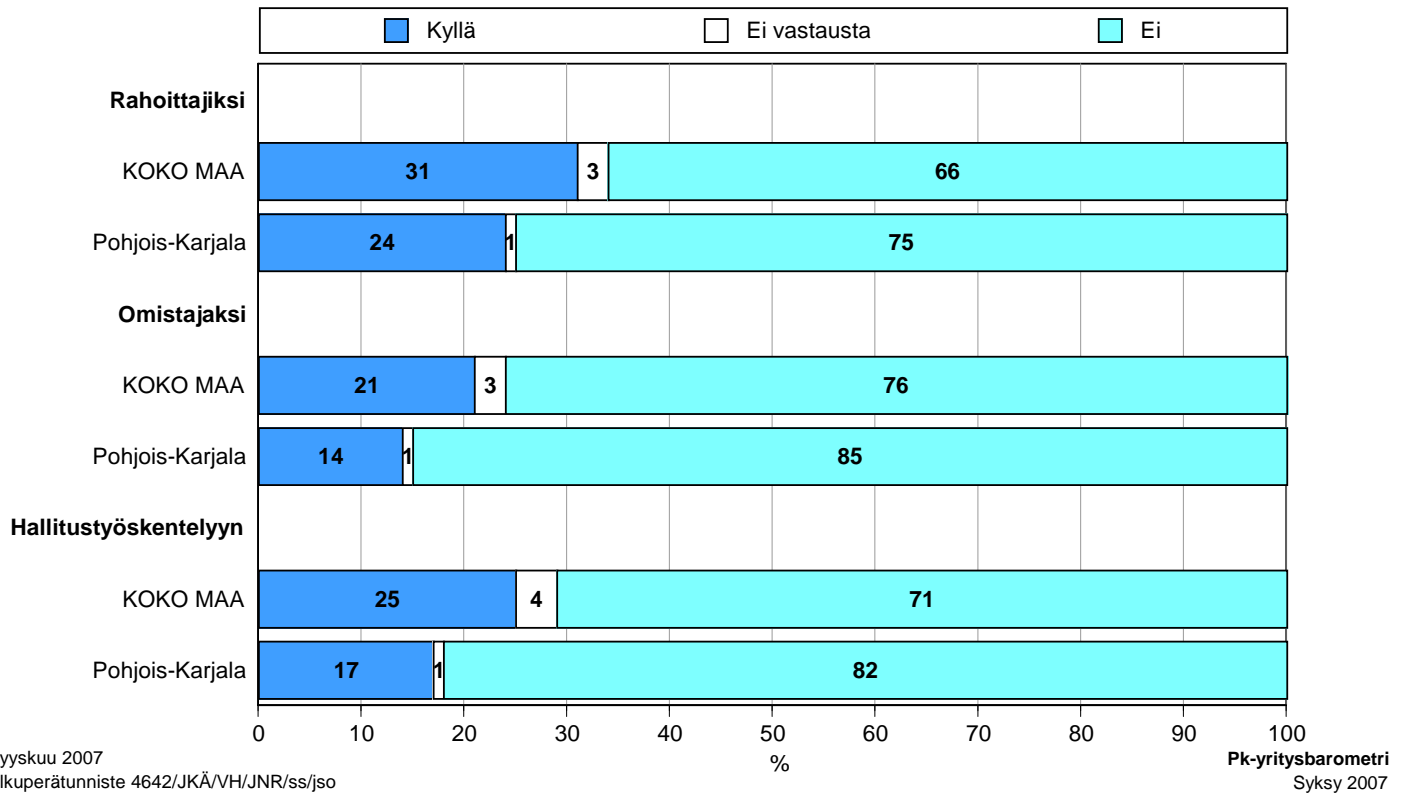
13.1 OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN YKSITYISIÄ HENKILÖPÄÄOMASIJOITTAJIA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=2580, Pohjois-Karjala n=91

13.2 OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN YKSITYISIÄ PÄÄOMASIOITUSYHTIÖITÄ MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=2580, Pohjois-Karjala n=91

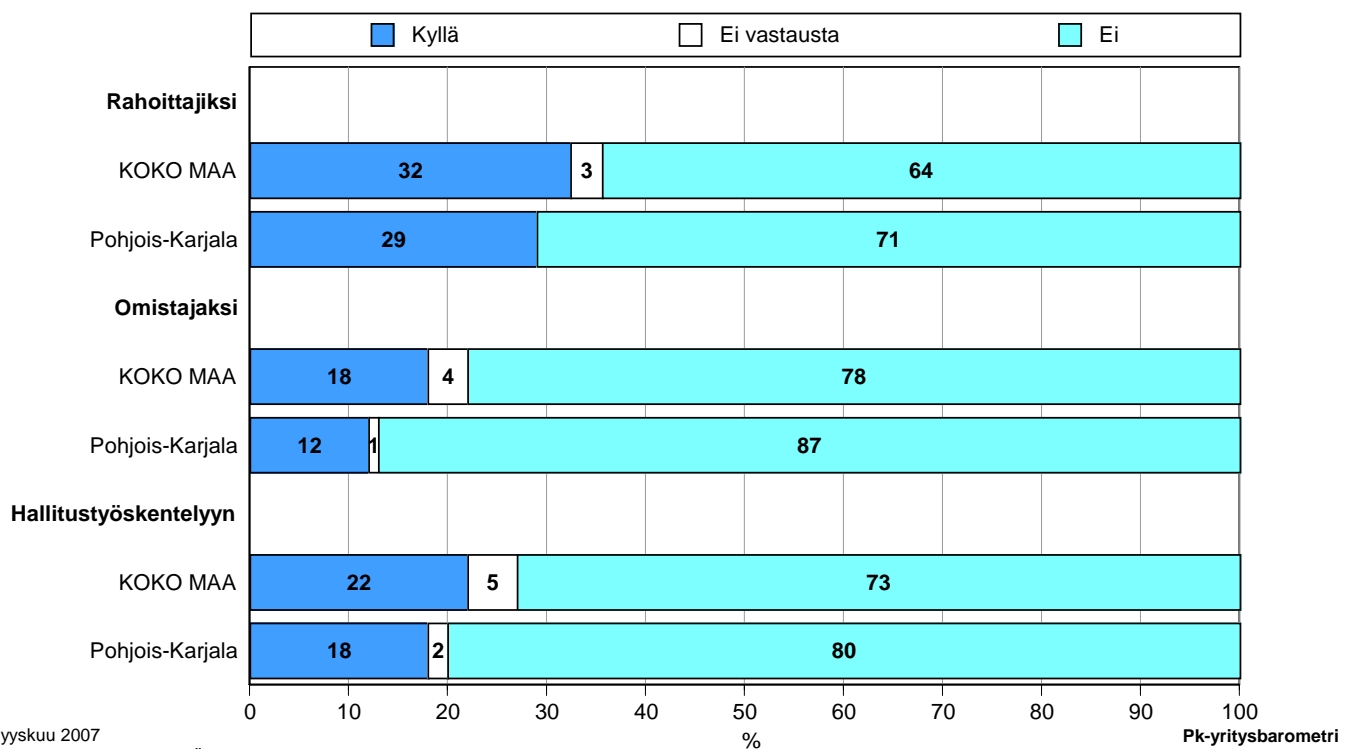

Alueellisia pääomasijoitusrahastoja ottaisi toimintaan mukaan rahoittajaksi alueella ja koko maassa noin joka kolmas, omistajaksi koko maan kohdalla joka viides ja Pohjois-Karjalassa 12 prosenttia. Hallitustyöskentelyyn sekä alueen että koko maan pk-yrityksistä olisi valmis ottamaan alueellisia pääomasijoitusrahastoja noin joka viides.

Pohjois-Karjalassa ja myös koko maassa noin neljä kymmenestä pk-yrityksestä olisi valmis ottamaan julkisia pääomasijoittajia yrityksensä rahoittajiksi, omistajaksi 12 prosenttia Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä ja koko maan osalta noin joka viides. Hallitustyöskentelyyn olisi valmis ottamaan julkisia pääomasijoittajia koko maassa noin joka neljäs ja Pohjois-Karjalassa 15 prosenttia pk-yrityksistä.

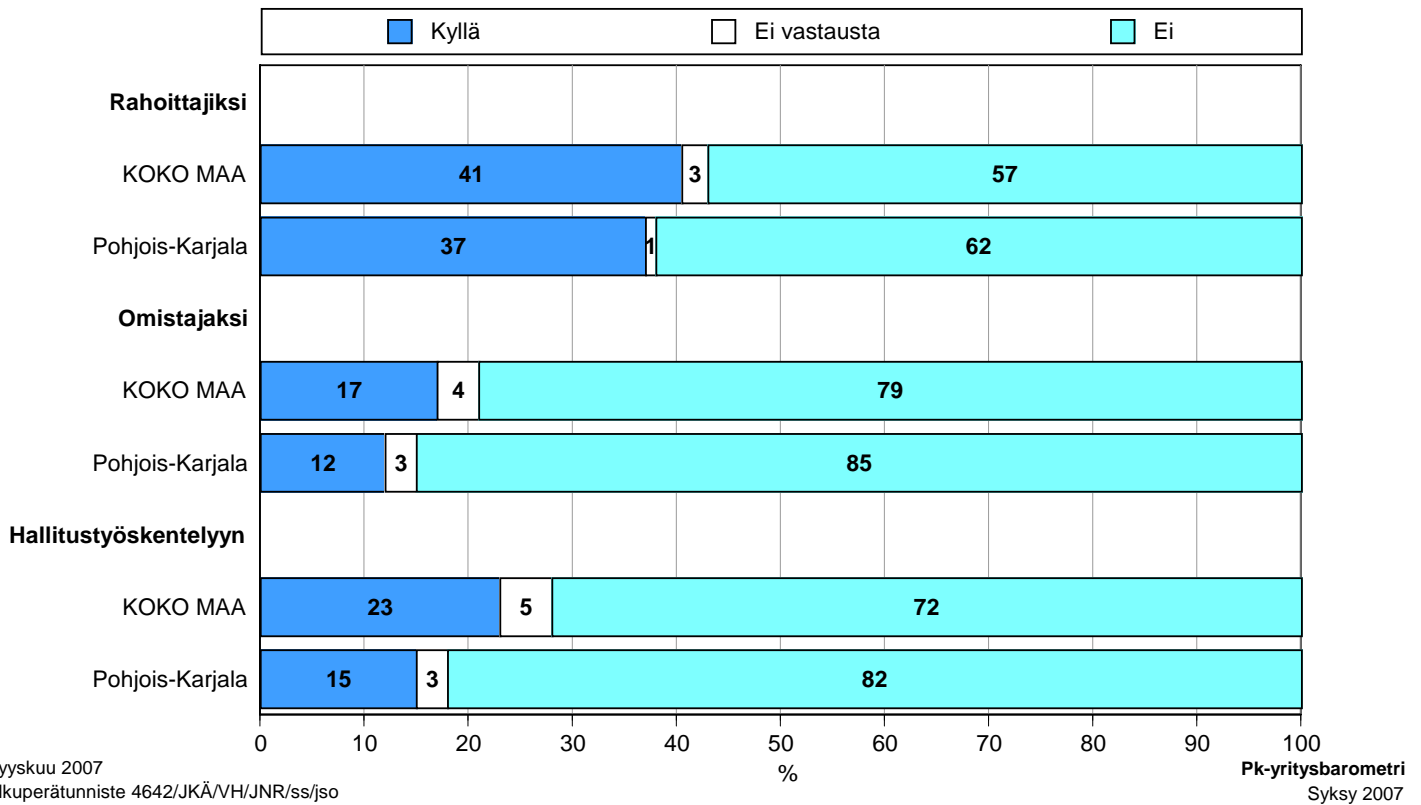
13.3 OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN ALUEELLISIA PÄÄOMASIOITUSRAHASTOJA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=2580, Pohjois-Karjala n=91

13.4 OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN JULKISIA PÄÄOMASIOITTAJIA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=2580, Pohjois-Karjala n=91

12 Pk-yritysten sähköinen asiointi

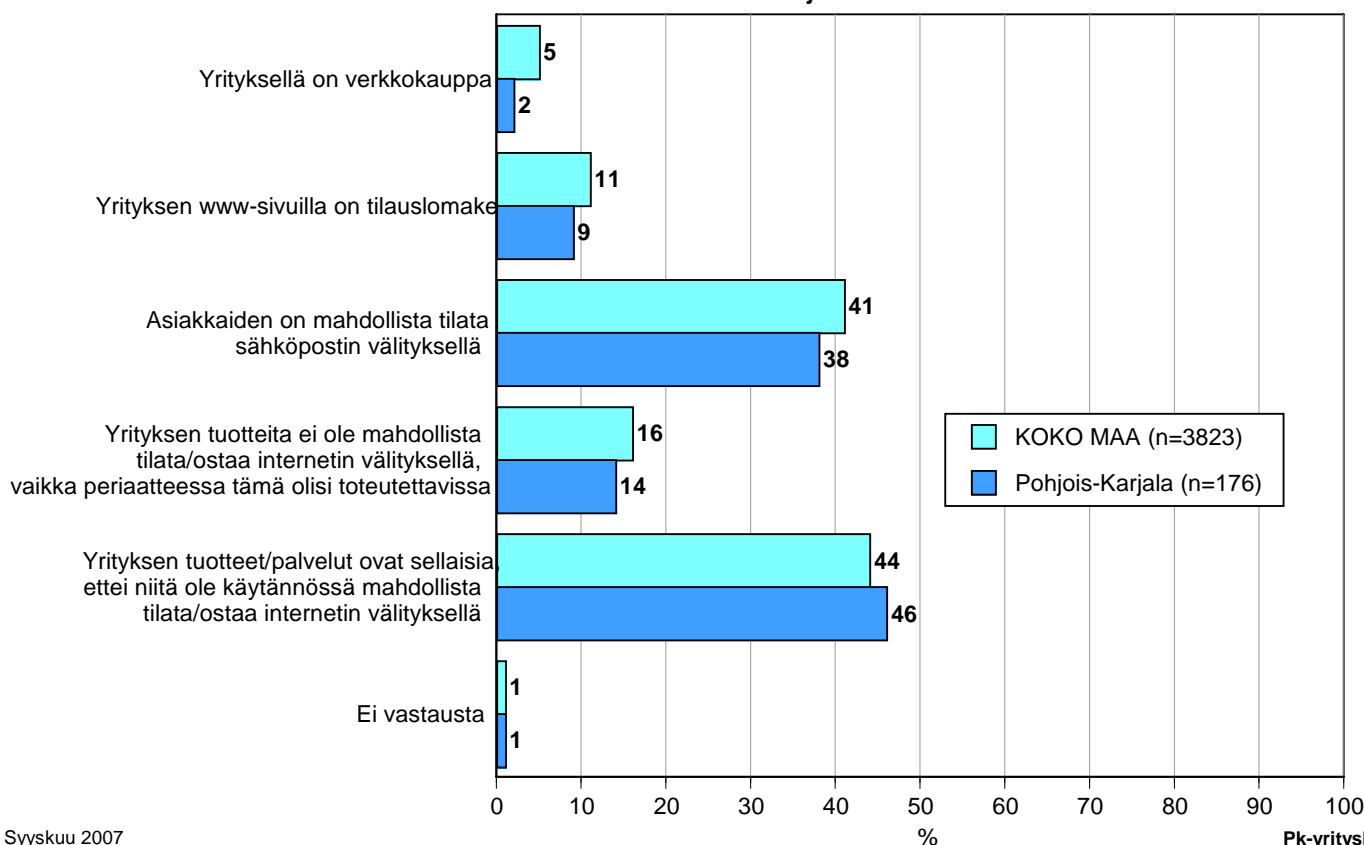
Koko maan pk-yrityksistä kahdella kolmesta on tällä hetkellä omat www-sivut ja 13 prosentilla sivut ovat suunnitelmassa. Pohjois-Karjalassa omat sivut on 55 prosentilla pk-yrityksistä ja 15 prosenttia suunnittelee sivujen perustamista.

Noin joka toinen koko maan ja Pohjois-Karjalan alueen niistä pk-yrityksistä, joilla on omat www-sivut, ilmoittaa sivuillaan oleva yksityiskohtaista tietoa tuotteista ja palveluista. 45 prosentilla koko maan ja 44 prosentilla Pohjois-Karjalan alueen yrityksistä on sivuillaan lyhyt tai yleisluontoisempi kuvaus palveluistaan. Muun tiedon lisäksi hintatietoja sanoo www-sivuillaan olevan noin kolmannes koko maan ja 29 prosenttia alueen pk-yrityksistä.

Neljä kymmenestä pk-yrityksestä koko maassa ja Pohjois-Karjalan alueella tarjoaa asiakkailleen mahdollisuuden tehdä tilauksia sähköpostin välityksellä. Koko maassa viidellä prosentilla ja Pohjois-Karjalassa kahdella prosentilla on verkkokauppa. Noin joka kymmenennellä koko maan ja alueen pk-yrityksellä on www-sivuillaan tilauslomake. Koko maan kohdalla tuotteet/palvelut ovat noin neljällä kymmenestä yrityksestä sellaisia, ettei internet ole sopiva kanava niiden hankkimisen. Pohjois-Karjalan alueella vastaava luku on 46 prosenttia.

14. OTTAAKO YRITYS VASTAAN SÄHKÖISIÄ TILAUKSIA/OSTOKSIA

n=kaikki vastaajat

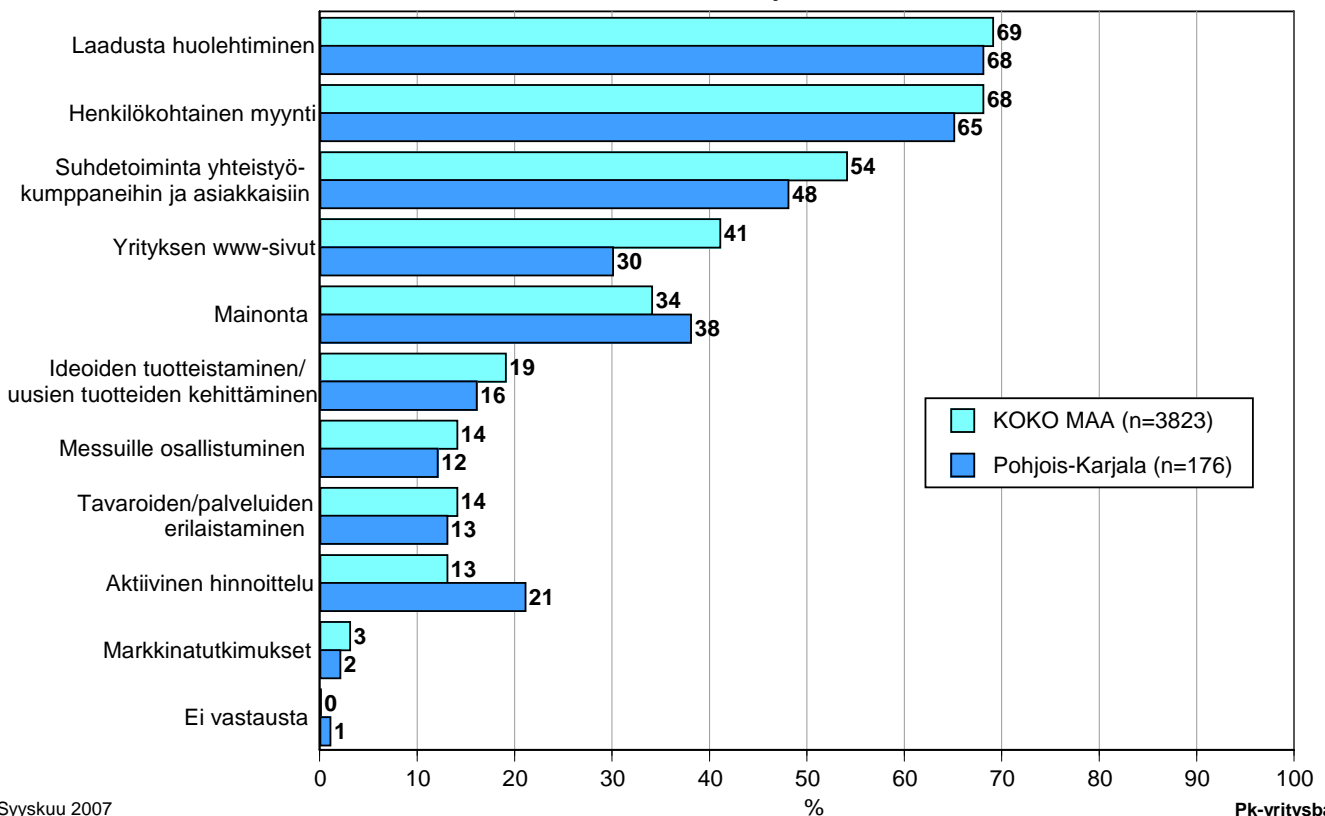
13 Pk-yritysten myynti ja markkinointi

Koko maan pk-yrityksistä valtaosan, eli 72 prosenttia, kohdalla yrityksen markkinointi ja myynti ovat pääasiallisesti yrittäjän tai toimitusjohtajan vastuulla. Vastaava luku Pohjois-Karjalan kohdalla on 75 prosenttia. Joka viidennellä pk-yrityksellä koko maassa ja 16 prosentilla Pohjois-Karjalassa on puolestaan omaa markkinointi- ja myyntihenkilöstöä.

Kaksi kolmesta koko maan ja Pohjois-Karjalan alueen pk-yrityksistä pitää laadusta huolehtimista yrityksensä tärkeimpänä markkinoinnin osana. Lähes saman verran koko maan ja myös alueen pk-yrityksistä pitää seuraavaksi tärkeimpänä osana henkilökohtaista myyntiä. Kolmanneksi tärkeimpänä pidetään suhdetoimintaa yhteistyökumppaneihin ja asiakkaisiin.

15. YRITYKSEN MARKKINOINNIN TÄRKEIMMÄT OSAT

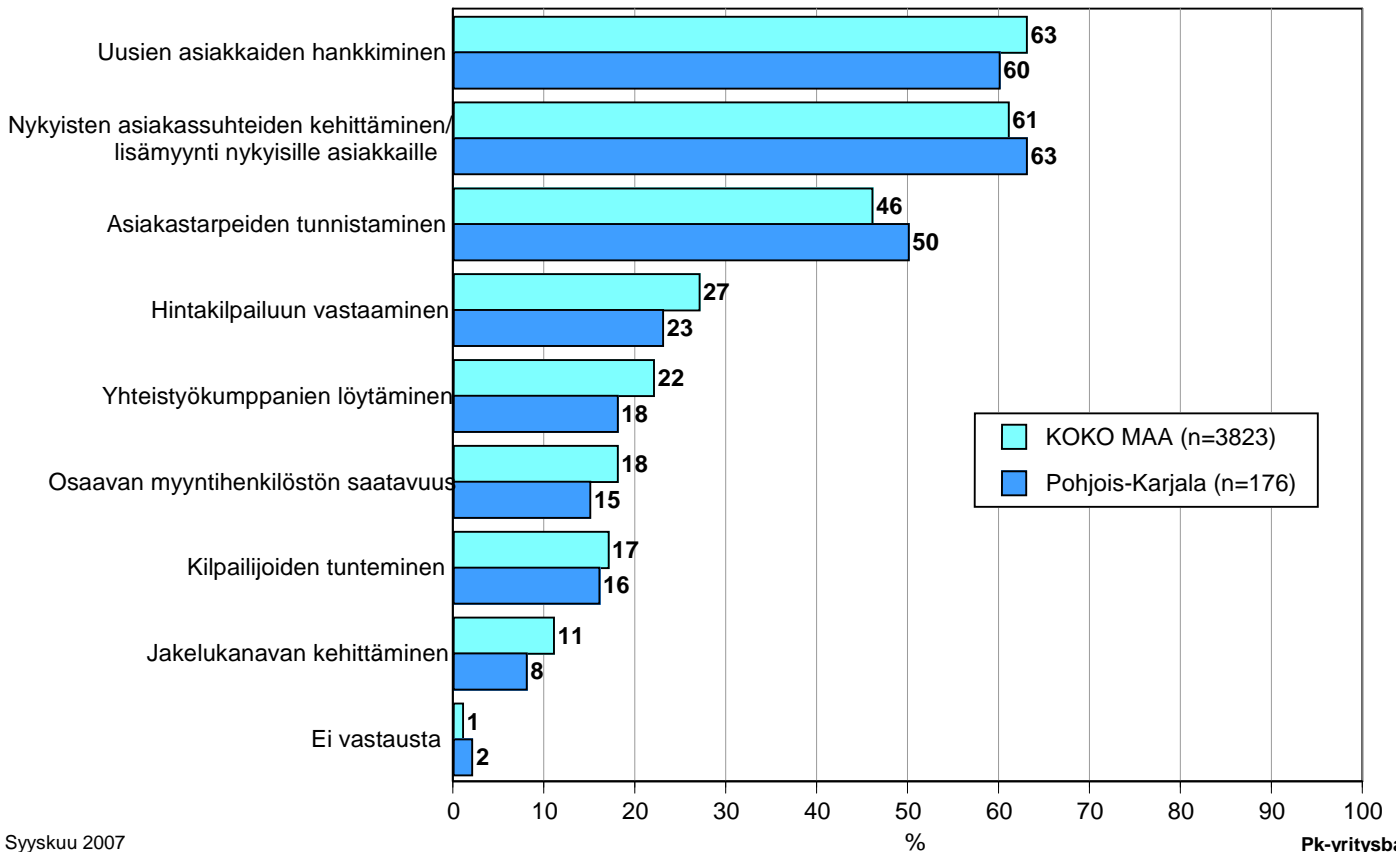
n=kaikki vastaajat

Keskeisimpänä yrityksen myyntitoiminnan haasteena pidetään sekä koko maassa että Pohjois-Karjalan alueella nykyisten asiakassuhteiden kehittämistä ja uusasiakashankintaa. Koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä noin kaksi kolmesta on tätä mieltä. Lähes puolet sekä koko maan että Pohjois-Karjalan alueen pk-yrityksistä pitää myös asiakastarpeiden tunnistamista keskeisenä haasteena.

16. YRITYKSEN MYYNTITOIMINNAN KESKEISET HAASTEET

n=kaikki vastaajat

Syyskuu 2007
Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

Pk-yritysbarometri
Syksy 2007

PÄÄKONTTORIT

HELSINKI

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde 0204 6011
Internet: www.finnvera.fi

ALUEKONTTORIT

HELSINKI (PÄÄKAUPUNKISEUTU)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

UUSIMAA

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

JOENSUU

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

LAHTI

Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

LAPPEENRANTA

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

MIKKELI

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

OULU

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

PORI

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

ROVANIEMI

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

SEINÄJOKI

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

TAMPERE

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

VAASA

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

PIETARIN-EDUSTUSTO

FINNVERAN PIETARIN-EDUSTUSTO

c/o Finpro
29, Bolshaya
Konyushenna ya
Saint-Petersburg
191186, Russia
Puhelin +7 812 315 8991
Faksi +7 812 325 4482

Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221, faksi (09) 2292 2980
www.yrittajat.fi

ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT RY
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT RY
Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

HELSINGIN YRITTÄJÄT
Kellosilta 2 D, 2. krs. 00520 Helsinki
p. (09) 612 6230, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

HÄMEEN YRITTÄJÄT RY
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

KAINUUN YRITTÄJÄT RY
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT RY
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. 010 425 9203, f. 010 425 9210
www.yrittajat.fi/keskisuomi

KYMEN YRITTÄJÄT RY
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

LAPIN YRITTÄJÄT RY
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

LÄNSIPOHJAN YRITTÄJÄT RY
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT RY
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT RY
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT RY
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT RY
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY -
KUST-ÖSTERBOTTENS FÖRETAGARE RF
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT RY
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

SAVON YRITTÄJÄT RY
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

UUDENMAAN YRITTÄJÄT - NYLANDS FÖRETAGARE RY
Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
p. (09) 274 5420, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT RY
Brahenskatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Pohjois-Karjalan Yrittäjät

Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
Puhelin (013) 221 311
Faksi (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Suomen Yrittäjät

Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221
Faksi (09) 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

FINNVERA

Joensuu
Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 0204 6011
Internet: www.finnvera.fi
Helsinki
Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240